

Wyrok z dnia 22 czerwca 2005 r.

I UK 350/04

Warunkiem nabycia prawa do emerytury na podstawie § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jest nie tylko wykazanie wymaganego okresu zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat działalności twórczej lub artystycznej, lecz także osiągnięcie wieku emerytalnego, zróżnicowanego w zależności od rodzaju tej działalności (solistka-wokalistka, artystka chóru).

Przewodniczący SSN Maria Tyszel (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 czerwca 2005 r. sprawy z odwołania Danuty M.-C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o prawo do emerytury, na skutek kasacji ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 maja 2004 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 20 lutego 2003 r. [...] oddalił odwołanie Danuty M.-C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. z dnia 27 czerwca 2001 r., odmawiającej jej przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy twórczej. Za podstawę faktyczną tego wyroku Sąd ten przyjął następujące ustalenia. Danuta M.-C., urodzona 3 czerwca 1955 r., była zatrudniona w okresie od 11 września 1974 r. do 31 sierpnia 1989 r. w Operze i Operetce w K., ostatnio w charakterze chórzystki. Od 1 października 1978 r. do 30 czerwca 1994 r. była objęta ubezpieczeniem z tytułu działalności artystycznej, równocześnie pomiędzy 1 października 1978 r. a 31 grudnia 1982 r. współpracowała z Teatrem Regionalnym w K. jako solistka-śpiewaczka w ramach umowy zlecenia.

Decyzją z dnia 23 lipca 1997 r. Komisja do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przy Ministrze Kultury i Sztuki ustaliła, że wnioskodawczyni od dnia 4 września 1978 r. jako artystka chóru, rozpoczęła działalność artystyczną, którą kontynuowała od 1 stycznia 1983 r. jako piosenkarka (solistka-śpiewaczka). W okresie od 1 października 1994 r. do 31 października 2001 r. ubezpieczona pobierała rentę z tytułu niezdolności do pracy, a w okresie od 1 stycznia 2001 r. do 30 maja 2001 r. prowadziła działalność gospodarczą jako twórca. W tym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczona nie spełniła wszystkich przesłanek wymaganych do nabycia emerytury na podstawie art. 32 w związku z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm., zwanej dalej ustawą o FUS), w związku z § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego).

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie, oddalając apelację ubezpieczonej wyrokiem z dnia 27 maja 2004 r. [...], uznał ustalenia Sądu pierwszej instancji za prawidłowe, a podstawę prawną zaskarżonego wyroku - za trafną.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego złożyła wnioskodawczyni, która skarżąc w całości wyrok, wniosła o jego uchylenie „ze zniesieniem postępowania” i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i „przyznanie wnioskodawczyni emerytury twórczej z uwzględnieniem kosztów postępowania kasacyjnego zgodnie z przepisnymi normami”. Kasację oparto na podstawie naruszenia przepisów art. 46 ust. 1 w związku z art. 33 ustawy o FUS w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2004 r. Zdaniem wnoszącej kasację, Sąd drugiej instancji dokonał błędnej wykładni powyższych przepisów, opierając rozstrzygnięcie wyłącznie o przepis art. 33 ustawy o FUS. Jako okoliczność uzasadniająca rozpoznanie przedmiotowej kasacji, wskazano, iż „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (...) czy art. 33 w związku z art. 32 ust. 4 ustawy o FUS w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2004 r. odwołuje się również do warunków określonych w § 12 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego”.

Rozpoznając kasację w granicach zaskarżenia, Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku są w sprawie bezsporne, a podniesiony zarzut błędnej wykładni art. 46 ust. 1 w związku z art. 33 ustawy o FUS jest bezzasadny. Wprawdzie trafny jest pogląd kasacji, że w rozpoznawanej sprawie przepisy te, dopuszczające przyznawanie emerytury na warunkach art. 32 i 33 niektórym osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., miały zastosowanie w sprawie, jednakże odmienny pogląd wyrażony w zaskarżonym wyroku nie ma istotnego znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia, a wyrok ten mimo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu. Na czym miałby polegać błąd w ich wykładni, tego autorka kasacji nie wyjaśniła ani jednym zdaniem, więc Sąd Najwyższy zarzut ten pozostawia poza swymi rozważaniami.

Nieusprawiedliwiony natomiast jest kasacyjny zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 33 ustawy o FUS (w brzmieniu sprzed 1 lipca 2004 r.) przez jego błędną wykładnię. Przepis ten, stanowiący, że osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949 r., ubezpieczone z tytułu działalności twórczej lub artystycznej, mają prawo do emerytury w wieku określonym dla pracowników wykonujących działalność twórczą lub artystyczną, poprzez art. 46 ust. 1 ustawy o FUS, nie miał zastosowania w sprawie. Kasacja pomija, że przepis ten jednoznacznie odnosi się do osób „ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej”, czyli do niebędących pracownikami, osób podlegających ubezpieczeniu wynikającemu z ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 31, poz. 145 ze zm., zwanej dalej ustawą o z.e.t.), podczas gdy przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie, a więc i zaskarżenia kasacyjnego nie było prawo wnioskodawczynie do emerytury z tego tytułu, ale z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze. Trafnie więc Sąd Apelacyjny zastosował w sprawie art. 32, a nie art. 33 ustawy o FUS. Nie ma to wprawdzie znaczenia w rozpoznawanej sprawie, jednakże Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że zrównanie w art. 33 ustawy o FUS wieku emerytalnego wszystkich osób prowadzących działalność twórczą lub artystyczną niezależnie od tytułu ich ubezpieczenia, nie oznacza, że ustawodawca odstąpił od spełnienia przez nich warunku posiadania wymaganego okresu tej działalności. Przyczyną nowelizacji z dniem 1 lipca 2004 r. art. 33 ustawy o FUS była - wy-

nikająca z utraty mocy powołanej wyżej ustawy o z.e.t. - potrzeba określenia warunków powstania prawa do emerytury osób ubezpieczonych na jej podstawie.

Niektóre rodzaje działalności twórczej lub artystycznej, z upoważnienia ustawowego z art. 14 ustawy o z. e. t., zostały objęte § 12 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, dopuszczającym możliwość przyznania pracownikom wykonującym taką działalność emerytury w wieku niższym od określonego w ustawie. Do tego rozporządzenia odsyła również art. 32 ustawy o FUS. Stosownie do ust. 3 pkt 3 w związku z ust. 4 tego przepisu, wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wykonującym działalność twórczą przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Warunkiem nabycia prawa do emerytury na podstawie § 12 rozporządzenia jest nie tylko wykazanie wymaganego okresu zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat działalności twórczej lub artystycznej, lecz także ukończenie określonego wieku emerytalnego, zróżnicowanego w zależności od rodzaju tej działalności. Zgodne więc z tym przepisem jest stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skoro wnioskodawczyni nie wykazała 15 lat działalności artystycznej w charakterze solistki, to nie może uzyskać emerytury w wieku przewidzianym dla tej działalności.

Skład orzekający podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 28 lutego 1997 r., II UKN 98/96 (OSNAPiUS 1997 nr 22, poz. 442), że brak jest podstaw do uzupełniania okresu działalności artystycznej w charakterze solistki-wokalistki okresem działalności w charakterze artystki chóru. Zróżnicowanie wieku emerytalnego tych dwóch rodzajów działalności artystycznej jest uzasadnione ich różnym stopniem trudności i jego wpływem na zdolność do kontynuowania tej działalności.

Przedstawione w kasacji zagadnienie prawne jest nieadekwatne do rozpoznawanej sprawy ponieważ połączono w nim dwie normy prawne o odmiennym zakresie podmiotowym.

Nie ma to też istotnego znaczenia dla niniejszego rozstrzygnięcia, jednakże Sąd Najwyższy nie może nie zwrócić uwagi na wadliwość obydwu wniosków kasacyjnych. Są one nie tylko wadliwe, lecz i niezrozumiałe. Pierwszy, o uchylenie zaskarżonego wyroku „ze zniesieniem postępowania”, ponieważ w kasacji nie przedstawiono żadnej przesłanki nieważności postępowania, a drugi, o jego zmianę i orzeczenie co do istoty sprawy „w przypadku, gdyby podstawa naruszenia przepisów postępowania okazała się nieuzasadniona”, dlatego że w kasacji nie podniesiono żadnego zarzutu, w ramach podstawy z art. 393¹ pkt 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzek, jak w sentencji wyroku.

=====